

## **Integrarea diagnosticului, tratamentului și profilaxiei bolilor netransmisibile în continuitatea îngrijirilor materne și perinatale bazate pe ciclul vieții**

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect (obligatoriu Prezența a 3 sau mai multe sarcini în anamneză, sunt asociate cu un raport al șanselor ridicat de a avea o sarcină ulterioară complicată cu stări hipertensive tendință similară fiind raportată și în cazul multiparității.

Patologia glandei tiroide este asociată cu risc sporit al șanselor de a evalua o sarcină cu patologie hipertensivă. Aceeași tendință devine elocventă și în cazul patologiei neinflamatorii ale organelor genitale – precum ovarele polichistice.

Complicarea sarcinii precedente cu patologie hipertensivă este asociată cu un raport al șanselor foarte ridicat de a viitoarele gravidități cu dereglări hipertensive (OR=17,78). Tendință similară fiind și în cazul când rudele de gradul întâi ale gravidei suferă de hipertensiune arterială (OR=8,30) sau obezitate (OR=5,9).

Unele semne anterioare sarcinii ce pot fi asociate cu un risc relativ de a avea o sarcină complicată cu stări hipertensive, precum: depresia,, fatigabilitatea marcata, palpitații cardiace, dificultăți respiratorii la efort de activitate cotidiană mic și mediu.

Pe fondalul Sdr Dismetabolic, sarcina se poate complica cu: Cardiopatie dismetabolică (OR=11,25); Palpitații și dereglări de ritm cardiac (OR=24,4) sau și IH HYHA I-II (OR=21,5), HTAIS (OR=24,4) sau chiar Preeclampsie (OR=5,36); Nașterea se va complica cu Ruptură adâncă a căilor de naștere (OR=3,9), Hemoragie (OR=3,55).

Prezența a 3 sau mai multe sarcini în anamneză, sunt asociate cu un raport al șanselor ridicat de a avea o sarcină ulterioară complicată cu stări hipertensive tendință similară fiind raportată și în cazul multiparității.

Patologia glandei tiroide este asociată cu risc sporit al șanselor de a evalua o sarcină cu patologie hipertensivă. Aceeași tendință devine elocventă și în cazul patologiei neinflamatorii ale organelor genitale – precum ovarele polichistice.

Complicarea sarcinii precedente cu patologie hipertensivă este asociată cu un raport al șanselor foarte ridicat de a viitoarele gravidități cu dereglări hipertensive (OR=17,78). Tendință similară fiind și în cazul când rudele de gradul întâi ale gravidei suferă de hipertensiune arterială (OR=8,30) sau obezitate (OR=5,9).

Unele semne anterioare sarcinii ce pot fi asociate cu un risc relativ de a avea o sarcină complicată cu stări hipertensive, precum: depresia,, fatigabilitatea marcata, palpitații cardiace, dificultăți respiratorii la efort de activitate cotidiană mic și mediu.

În urma datelor obținute privind morbiditatea neurologică și cea somatică a copiilor supravegeați în loturile de cercetare, a denotat diferențe semnificative la copiii celor două loturi, astfel, copiii născuți din mame cu BNT, net mai frecvent au suportat infecții respiratorii acute, manifestate prin pneumonii și bronșite acute, anemie prin carență de fier a prezentat fiecare al treilea copil din lotul de bază, comparativ cu cei din lotul de control; la fel s-a înregistrat și patologie neurologică precum paralizie cerebrală, hidrocefalee, mai frecvent la copii din lotul în lotul de bază ( $p<0,05$ ).

Deja la vârsta de 3 luni sugarii lotului de studiu manifestă particularități de exprimare a limbajului pentru această vârstă, comparativ copiilor din lotul de control ( $p<0,05$ ), la fel a fost scos în evidență, ca atât în lotul de studiu, cât și cel de control la vârstele de 3 și 6 luni sugarii manifestă scoruri Scalade mai joase de 17 puncte, ceea ce denotă că în ambele loturi predomină deficitul motor, cu recuperarea către vârsta de 9 luni a funcțiilor cognitive și de limbaj, însă se menține exprimarea deficitului motor în ambele loturi, iar la vârsta de 1 an în lotul de studiu se menține prezența tulburărilor motorii conform scorurilor *Scalade* ( $p<0,05$ ).

Rezultatele obținute în urma studiului, pe parcursul anului 2022 au fost diseminate activ sub forma a 14 lucrări științifice, atât în reviste internaționale cu factor de impact, reviste naționale, cât și sub forma recomandărilor didactice, științifice și practice. Au fost citite lecții de educare sanitară cu tematica alimentației sănătoase în rândul populației, în special gravide ca și metodă de profilaxie a BNT, în mai multe raioane ale Republicii Moldova.

## **Integration of diagnosis, treatment and prevention of non-communicable diseases in the continuity of maternal and perinatal care based on the life cycle**

The presence of 3 or more pregnancies in the anamnesis are associated with a high chance ratio of having a subsequent pregnancy complicated with hypertensive states, a similar trend being reported in the case of multiparity.

Thyroid gland pathology is associated with increased risk of the chances of evaluating a pregnancy with hypertensive pathology. The same trend becomes eloquent also in the case of non-inflammatory pathology of the genital organs – such as polycystic ovaries.

The complication of the previous pregnancy with hypertensive pathology is associated with a very high chance ratio of future pregnancies with hypertensive disorders (OR=17,78). There is a similar trend when first-degree relatives of pregnant woman suffer from hypertension (OR=8,30) or obesity (OR=5,9).

Some pre-pregnancy signs that may be associated with a relative risk of having a pregnancy complicated by hypertensive conditions, such as: depression, marked fatigue, heart palpitations, breathing difficulties at low and medium daily activity effort.

On the background of Dysmetabolic syndrome, pregnancy can be complicated with: Dysmetabolic heart disease (OR=11,25); Palpitations and cardiac rhythm disturbances (OR=24,4) or IH HYHA I-II (OR=21,5), HTAIS (OR=24,4) or even Preeclampsia (OR=5,36); the birth will be complicated by the deep Rupture of birth canals (OR=3,9), Hemorrhage (OR=3,55).

The presence of 3 or more pregnancies in the anamnesis are associated with a high chance ratio of having a subsequent pregnancy complicated with hypertensive states, a similar trend being reported in the case of multiparity.

Thyroid gland pathology is associated with increased risk of the chances of evaluating a pregnancy with hypertensive pathology. The same trend becomes eloquent in the case of non-inflammatory pathology of the genital organs – such as polycystic ovaries.

The complication of the previous pregnancy with hypertensive pathology is associated with a very high chance ratio of future pregnancies with hypertensive disorders (OR=17,78). There is a similar trend when first-degree relatives of the pregnant woman suffer from hypertension (OR=8,30) or obesity (OR=5,9).

Some pre-pregnancy signs that may be associated with a relative risk of having a pregnancy complicated by hypertensive conditions, such as: depression, marked fatigue, heart palpitations, breathing difficulties at low and medium daily activity effort.

Following the data obtained on the neurological and somatic morbidity of the children monitored in the research groups, significant differences were noted in the children of the two groups, thus, the children born to mothers with NCDs more frequently suffered from acute respiratory infections, manifested by pneumonia and acute bronchitis, iron deficiency anemia was presented by every third child in the base group, compared to those in the control group; similarly, neurological pathology such as cerebral palsy, hydrocephalus was recorded, more frequently in children from the group in the base group ( $p<0,05$ ).

Already at the age of 3 months, the infants of the study group show peculiarities of language expression for this age, compared to the children from the control group ( $p<0,05$ ), it was also highlighted that both in the study and the control groups at the ages of 3 and 6 months the infants show Scale scores lower than 17 points, which indicates that in both groups the motor deficit predominates, with the recovery towards the age of 9 months of the cognitive and language functions, but the expression of the motor deficit is maintained in both groups, and at the age of 1 year in the study group the presence of motor disorders according to the Scale scores is maintained ( $p<0,05$ ).

The results obtained from the study, during 2022 were actively disseminated in the form of 14 scientific papeers both international journals with impact factor, national journals, and in the form of didactic, scientific and practical recomandations. Health education lessons on healthy eating were read among the population, especially pregnant women as a method of NCDs prophylaxis, in several districts of the Republic of Moldova.